Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. № 53 THURSDAY, MARCH 19 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 –ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 19-го БЕРЕЗНЯ 1998 р. Ч. 53 РІК CV

Зустріч керівників СНД знову відкладено

Київ. — Засідання президентів СНД, яке мало відбутися 19-го березня в Москві, відкладено до кінця квітня, повідомили українські і російські урядовці. Заплановану спочатку на 26-го січня, зустріч цю вже один раз перенесли на прохання Президента Леоніда Кучми.

Виступаючи 17-го березня на пресконференції в Міністерстві Закордонних Справ України перший заступник міністра Антон Бутейко назвав кілька причин перенесення зустрічі, зокрема вибори у Вірменії та політичне становище у Грузії.

Російські урядовці заявили, що засідання відкладено у зв'язку з хворобою російського президента Боріса Єльцина, який дістав запалення дихальних шляхів. Однак деякі українські і російські аналітики назвали ще їй політичну причину. На їхню думку, Росія потребує більше часу для підготови порядку денного зустрічі.

На останньому засіданні керівників СНД у Кишиневі Росію було піддано сильній критиці за намагання диктувати свою політику іншим членам СНД. Ще одна зустріч у такому ж дусі та ще й в Москві завдала б сильного політичного удару як Б. Єльцинові, так і його країні.

Не бажаючи далі втрачати контролю над ситуацією, Б. Єльцин наказав російським урядовцям відвідати столиці СНД і узгодити дату проведення наступної зустрічі.

Україна, як відомо, виступає за розвиток зв'язків між країнами СНД на основі двосторонніх договорів і є проти створення наддержавних установ. А. Бутейко сказав на пресконференції, що Київ зацікавлений у реформуванні співдружности та перетворенні її на відкриту установу.

А ці відкладання нарад президентів підтверджують щераз, що створення СНД було тактичним ходом для заспокоєння „централістів", які до сьогодні плачуть за Союзом. СНД був, є і буде штучним твором, який не встоїться перед відосередніми силами.

Критикують договір з Росією

Симферопіль (УНІАР). — Голова Партії „Російсько-Український Союз" (РУС) депутат Верховної Ради України Іван Симоненко заявив, що широкомасштабний договір між Україною і Росією є продовженням „біловезької змови" і здатний ліквідувати залишки дружби і співробітництва між двома народами.

Цю заяву він зробив на пресконференції у Верховній Раді Криму, яка відбулася 16-го березня. Крім нього, на конференції були кримські депутати В. Трошин, Н. Грудина і С. Пішина.

За словами І. Симоненка, РУС і ряд депутатів кримського парламенту вдалися до конференції, щоб висловити своє ставлення до нещодавно ратифікованого Верховною Радою України російсько-українського договору.

Голова РУС сказав, що в разі ратифікації договору Державною думою Росії перед Україною відкриється шлях в НАТО, остаточно загине Чорноморська фльота, а Крим опиниться перед загрозою насильницької українізації.

І. Симоненко заявив, що розмежування між Україною і Російською Федерацією не відображає волі більшости громадян цих держав, а є одним з елементів змови російської і української еліт проти своїх народів.

Л. Кучма закликав прийняти закон про Севастопіль

Київ. — Президент Леонід Кучма звернувся до Верховної Ради України з проханням негайно ухвалити закон про Севастопіль, який у повній відповідності до Конституції визначав би правний статус міста, повідомила 17-го березня УНІАР.

У своєму листі до парламенту Президент повідомив, що 10-го березня на засіданні Ради регіонів заслухано повідомлення голови міської державної адміністрації Севастополя Віктора Семенова про ситуацію в місті. Через відсутність закону, який затвердив би спеціяльний статус міста та особливості здійснення в ньому виконавчої влади і місцевого самоврядування населення, посилюється політичне напруження, що негативно позначається на підготові до проведення виборів 29-го березня.

Новий закон, згідно з Президентом, виключав би створення органів, що дублюють один одного, і забезпечив би стабільність і розвиток Севастополя.

Північна Корея готується до війни

Пйонгянг, Північна Корея. — Північнокорейська армія розпочала найбільші дотепер військові навчання, покликавши до війська всіх, хто може тримати в руках зброю. Комуністичний уряд країни у заяві з цього приводу підкреслив, що „держава перебуває у стані воєнного часу", тому у навчанні беруть участь не тільки військові, але все без винятку населення.

Всі авта і навіть запряжені волами вози вкриті спеціяльними маскувальними сітками. Час від часу гудуть сирени повітряної тривоги, і тоді люди негайно біжать у бомбосховища.

Заступник міністра закордонних справ Лі Ін Гю остеріг акредитованих у Пйонгянгу журналістів і дипломатів, що „військові навчання проходитимуть у маштабі всієї країни згідно з потребами даної ситуації". Він звинуватив З'єднані Стейти Америки, Південну Корею і Японію в тому, нібито вони створили „тристоронню систему координації збройних дій" проти республіки.

У дні цих навчань ніхто не має права в'їхати до Південної Кореї, ні виїхати з неї.

В урядовій заяві не говориться, як довго триватимуть навчання. Спостерігачі годяться в тому, що на довший час влада не може собі дозволити, бо через пару тижнів почнуться польові роботи, а вони потребуватимуть робочих рук. Зорати і засіяти землю — це для напівголодної країни є більш важлива справа, ніж приготування до війни, коли країні насправді ніхто не загрожує.

У ВАТИКАНІ ВІДБУЛАСЯ В понеділок, 16-го березня, пресова конференція, на якій голова Комісії релігійних зв'язків із жидами Кардинал Едвард Кассіді представив документ Ватикану, яким члени Римо-Католицької Церкви каються за брак допомоги жидам, що їх нищили нацисти. Цей документ був підготовлюваний впродовж 11 років, має 14 сторінок і, як заявив Кардинал Кассіді журналістам, він має повчати членів католицької церкви, як поступати у відношенні до переслідуваних. Жиди, однак, не є вповні вдоволені із висліду ватиканських дослідів ролі Католицької Церкви в часі їх переслідування, зокрема у представленні ролі Папи Пія XII, який, як вони уважають, промовчував нацистські злочини.

Японська система виховання виявляє свої неґативи

Токіо. — В останні тижні на сторінки найбільш почитних японських газет вийшла тема виховання молоді — у зв'язку з тим, що країну буквально затоплює хвиля насильства збоку підлітків.

Тривожні симптоми в цій ділянці почали давати про себе знати ще на початку 80-их років, коли вулиці японських міст стали ареною кривавих боїв між ворогуючими молодечими групами. Тоді ж започатковано „традицію" нападів учнів на вчителів, а також самогубство дітей, спонуканих до цього їхніми жорстокими ровесниками.

Цими днями кишеньковим ножиком типу „метелик" 13-річний учень зарізав 26-річну вчительку Каєко Кошідзуку, яка, на його думку, зі занадто великим ентузіязмом вчила їх англійської мови. Дійшло до того, що з цими ножами підлітки нападають на поліцаїв.

З цього приводу прем'єр-міністер Японії Рютаро Гашімото мав спеціяльну зустріч з журналістами, на якій намагався спонукати представників преси до об'єктивного з'ясування негативних явищ у японському суспільстві. „У дитинстві я також мав такий самий ножик, я тримав його в пеналі та гострив ним олівці, і мені в голову не приходило, що це може бути зброєю для нападу",— сказав прем'єр.

У відповідь на занепокоєння уряду, відомий японський соціолог Мунецу Ямада остеріг громадськість, що жорстокість дітей походить з нездорової освітньої системи, яка, в свою чергу, віддзеркалює хворобу всього суспільства. В ньому панують занадто суворі приписи поведінки, а в школах діти утримують в атмосфері корпоративности і відповідного ставлення один до одного: ніхто не має права виступати наперед, всі є „рівні". Тому діти, підростаючи, самі починають шукати можливости, щоб виявити власний характер. Заформалізована зовнішнім порядком школа зумовлює напружений стан, з якого учні нерідко виходять через насилля.

Крім цього, сприятливим ґрунтом для збільшення агресивности серед молоді є телевізійні серіяли з численними сценами насильства. Наприклад, відомий японський кіноактор Такуя Кімутра у своїх „геройчних" ролях користується тим самим кишеньковим ножиком.

Кримські татари погрожують зірвати вибори

Симферопіль. —Голова Меджлісу Мустафа Джемільов заявив 13-го березня, що кримські татари можуть зірвати вибори в Криму, бо вони незадоволені виборчим законом.

Якщо вимоги татарів не будуть задоволені, сказав М. Джемільов, під час виборів 29-го березня відбудуться акції громадянської непокори. Він додав, що парламент Криму му голосуватиме щодо вимог татарів 24-го березня.

За його словами, якщо у Веховній Раді Криму не буде збережено 14 місць для татарів, вони не будуть у ній представлені. Вимогу цю може задовольнити парламент, якщо він дозволить брати участь у виборах всім татарам, не зважаючи на їхній громадянський статус.

Кілька днів перед тим 3,000 кримських татарів вийшли на демонстрацію в Симферополі, домагаючись права голосу для татарів-негромадян України.

До кінця 80-их років до Криму повернулося біля 250,000 кримських татарів, виселених Сталіном після Другої світової війни. Приблизно третина з репатріянтів не має українського громадянства.

О. Мороз виступив в Академії

Київ (УНІАР). — Голова Верховної Ради України Олександер Мороз виступив перед студентами і викладачами Університету "Києво-Могилянська Академія". Голова парламенту ознайомив присутніх із програмою Соціялістичної Партії України, яку він очолює.

Основні етапи виходу України з кризи, на думку О. Мороза, це — проведення інвентаризації державного майна, реприватизація і його необхідність "розібратися у банковій системі, а саме — розмежувати бюджетний та комерційний банки".

На запитання журналістів щодо виборів київського голови О. Мороз заявив, що кияни мають право і будуть обирати свого посадника, бо в Конституції України чітко сказано, що вибори міських, селищних та сільських голів відбуваються шляхом прямого голосування. О. Мороз покладає надію на сучасну молодь, яка, на його думку, зробить усе, щоб Україна стала економічно сильною та демократично розвинутою державою.

Також голова Верховної Ради відповів на запитання студентів. Він вважає, що "держава повинна ґарантувати здібній та працелюбній людині право навчатися у вищому навчальному закладі за державний рахунок".

В Україні
(З інформацій УНІАР)

ЗАСУДЖЕНІ ОТРИМАЛИ ПРАВО ГОЛОСУ

КИЇВ. — Центральна виборча комісія на своєму засіданні ухвалила постанову, яка регляментує голосування у спеціяльних установах (в'язницях, колоніях та слідчих ізоляторах). За рішенням ЦВК, засуджені голосуватимуть на загальних підставах. Право голосу отримали понад 200,000 засуджених. Центральна виборча комісія вважає недоцільним вводити до складу дільничих комісій працівників спеціяльних установ, оскільки їхня діяльність не повинна бути пов'язана з політикою. До 20-го березня у тих спеціяльних установах утворять виборчі дільниці. Міністерство внутрішніх справ має забезпечити допуск у в'язниці кандидатів на народних депутатів, уповноважених політичних партій, спостерігачів та журналістів. У попередніх парляментарних виборах засуджені не голосували, оскільки виборче право надавалось лише тим, які перебували під слідством.

СДПУ(о) ЗВИНУВАЧУЄ УРЯД У НЕДБАЛЬСТВІ

КИЇВ. — "Я вважаю катастрофічну ситуацію, що склалася нині з виконанням доходової та витратної частин бюджетів всіх рівнів, закономірним наслідком відсутности належної громадської контролі над діями виконавчої влади", — так прокоментував останнє засідання Ради регіонів голова об'єднаної Соціял-Демократичної Партії України Василь Онопенко. На його думку, в бюджетовій сфері України вже не перший рік панує правна вакханалія. "Влада фактично ігнорує ухвалений бюджет, якого ухвалюється, схоже, лише для того, щоб отримати зовнішню фінансову допомогу. З одного боку, продовжується безконтрольне надання упривілейованим комерційним структурам податкових пільг, а з іншого — ніхто ще не поніс персональної відповідальности за нецільове використання й цих фінансових крихт, які вдалося змобілізувати до державного бюджету", — наголосив Василь Онопенко.

ПЗУ ЗАСУДЖУЄ БУДІВНИЦТВО АВТОМАГІСТРАЛІ

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ (ІМА-пресУНІАР). — Як заявив на зустрічі з виборцями міста лідер Партії Зелених України (ПЗУ) Віталій Кононов, його організація виступила проти будівництва трансконтинентальної міжнародної магістралі Лізбона-Київ на відтинку, який проходить через Карпати. На думку екологів, здійснення цього проєкту завдасть невиправної шкоди довкіллю.

ПІКЕТУВАННЯ ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

КИЇВ. — Всеукраїнський комітет прав людини та виборче об'єднання "Менше слів" провели пікетування Верховного Суду України. Голова комісії боротьби з жорстокістю і тортурами Ганна Власова заявила, що організатори пікетування мали на меті, передусім, висловити протест проти невідповідности судового процесу в державі демократичним засадам. Під гаслами "Ганьба свавіллю Київського міського суду!", "Призначення суддів судами!", "Покласти край ганебним звільненням!" пікетуючі пройшли вулицями Києва від Верховного Суду до Верховної Ради і Кабінету Міністрів України.

ПІКЕТУВАННЯ ПРОФСПІЛКИ НАНУ

КИЇВ. — Тут 19-го березня від 9-ої години ранку профспілка працівників Національної Академії Наук України проводить пікетування Кабінету Міністрів і Адміністрації Президента України. Як інформують представники НАНУ, акцію проводиться у зв'язку з багатомісячною заборгованістю із заробітної платні у наукових установах НАН України, грубим порушенням Урядом власних зобов'язань за генеральною угодою, невиконанням статті 19 закону про державний бюджет на 1998 рік, неспроможністю Президента бути ґарантом конституційних прав людини.

ЗБЕРЕГТИ МІСТО ДЛЯ НАЩАДКІВ

ЛЬВІВ. — Посадник міста Василь Куйбіда зустрівся з Президентом України Леонідом Кучмою з метою вирішення проблеми збереження історичної частини Львова. Під час зустрічі обговорено хід виконання підписаного торік з цього приводу спеціяльного президентського указу. В. Куйбіда поінформував Президента про ситуацію в місті, про завершення праці над програмою збереження історичної частини центру міста, яку Уряд уже затвердив своєю постановою. Президент доручив прем'єр-міністрові Валерієві Пустовойтенкові безпосередньо вивчити ситуацію у місті, щоб зробити все необхідне для врятування історичного надбання народу.

Д. Корчинський хоче примирити Л.Кучму і П. Лазаренка

Київ (УНІАР). — "Не правильно те, що Київ розглядається регіональними угрупованнями, як біль'ярдний стіл на якому можна ганяти свої кулі", — зазначив на пресконференції Всеукраїнського Об'єднання "Вітчизна" директор Інституту Кавказу Дмитро Корчинський.

За його словами, 1998 рік буде роком пересування реальної влади на місця. Він повідомив журналістів про бажання створити київський клан і зробити його найсильнішим в Україні. Дмитро Корчинський офіційно звернувся до Президента України від ВО "Вітчизна" щодо надання киянам повного права на обрання посадника Києва.

Д. Корчинський зазначив, що ВО "Вітчизна" створено також для підтримки Президента. Дійсним ворогом Леоніда Кучми Д. Корчинський вважає Павла Лазаренка, якого назвав сильною особистістю, але "вкрай неприємною": "Я його спочатку нагородив би, а потім розстріляв". Проте блок Л. Кучми з П. Лазаренком вийшов би дуже сильний, вважає Д. Корчинський. Він повідомив журналістів про своє рішення просити ВО "Вітчизна" про звернення до Л. Кучми та П. Лазаренка з метою їхнього примирення.

В Україні є добра продукція

Київ (УНІАР). — Заступник голови Київської державної адміністрації Юрій Розсад, відкриваючи виставку продукції (якісної та неякісної!) повідомив, що в Україні вже "є багато підприємств, які виготовляють високоякісну та конкурентноспроможну продукцію".

Виставку організовано за участю Державного комітету захисту споживачів, Української Асоціяції Якости та Української Асоціяції Споживачів. На ній представлено товари і продукти, які можна купувати, і які — ні, оскільки різні шахраї часто продають неякісні товари, про що треба інформувати споживачів.

Державна міська адміністрація плянує зробити цю виставку постійно діючою, зазначив Ю. Розсад. Тут потрапляло все менше підроблених та неякісних продуктів, бо "ринок не прощає неякісних товарів".

Голова Державного комітету захисту прав споживачів Станіслав Сивокінь вважає, що "треба усіма доступними засобами сприяти просуненню українського товару на споживчий ринок та зробити так, щоб він своєю привабливістю не давав змоги проникненню на внутрішній ринок товарів чужоземного виробництва".

За його словами, привабити споживача до української продукції можна за допомогою зменшення її собівартости. А для цього необхідно знизити енерговитрати на виробництво товарів. Також допомогло б створення фінансово-промислових груп, де в рамках однієї корпорації товар від сировини до готової продукції був напівфабрикатом. Це дозволило б запобігти обкладенню сировини на різних етапах виробництва податком на додану вартість. Обіг грошей у фірмі треба звести до нуля: "Це теж у вигляді витратної частини зменшує собівартість, тобто залучає оборотні фонди на продаж, а не на виробництво", — зазначив С. Сивокінь.

Українських дітей захищають від поліомієліту

Київ (УНІАР). — Тут 16-го березня розпочато імунізацію дітей проти поліомієліту. Імунізація триватиме до 25-го квітня.

В столиці України є близько 55,500 дітей віком від трьох місяців до трьох років, які потребують імунізації. Минулого, 1997 року, в Києві не зареєстровано жодного випадку захворювання на поліомієліт, в той час як у 1991- 95 роках було зареєстровано 21 випадок цього захворювання.

Вакцинацію предбачається здійснити також у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій, Івано-Франківській, Львівській, Полтавській та Рівенській областях.

Вакцину 110,000 доз Україні надала Світова організація охорони здоров'я.

В АМЕРИЦІ

В КАЛІФОРНІЇ ПОМЕР в неділю, 15-го березня, на 94-му році життя, широковідомий у цілому світі лікар дитячих недуг і автор книжки про піклування дітей, д-р Бенджамін Спак. Пів століття його підручник під назвою „Д-р Спак: поради як піклуватися немовлятами і дітьми" був найбільш популярною книжкою, яка розійшлася у понад 50 мільйонах примірників та була перекладена на 42 мови. Її перше видання появилося в 1946 році та в ньому автор звертав увагу батьків, щоб уживали у вихованні дітей здоровий розсудок, а не приймали надто поважно теоретичні міркування Фройда чи американського філософа Джана Дюї.

У СВІТІ

В МАДРИДІ ПРЕДСТАВЛЕНО судді прізвища понад 9,000 еспанців або їхніх нащадків, які пропали в часі військової диктатури в Арґентині. Ця нова кількість загиблих в тому часі, яку тепер можна доказати прізвищами, активізує гостро можливість судового розгляду терроризму в Арґентині, до якого конкретних доказів ніяк не хочуть признатися арґентинські урядові чинники. Розгляд жертв політичного терору триває ще від 1996 року, коли еспанський суддя Бальтазар Гарсон розпочав розшук над пропавшими еспанськими громадянами в Арґентині, маючи лише листу із 40 прізвищами. Міжнародні чинники у справі людських прав припускають однак, що в Арґентині згинуло понад 30,000 осіб.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

UNA & Svoboda tel.: (973) 292-9800; Svoboda Fax: (973) 644-9510; UNA Fax: (973) 292-0900

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Народні злочини під мікроскопом

Знова, як багато вже разів в минулих роках, а особливо в останніх, нацистський злочин винищення жидів стоїть на передовому місці в пресі та інших засобах інформації, дослівно в цілому світі.

Тим разом причину до того дав документ Ватикану, що його опубліковано після довголітнього розгляду антисемітизму та нищення жидів нацистами. Вичерпний документ, підписаний головою комісії для цієї справи Кардиналом Кассіді та його співробітниками, признає вину католиків, які поодиноко, як і в загальному не реаґували сильно на антисемітизм, а відтак на брутальне та безумне нищення тисячів невинних членів жидівського народу. Після 11 років праці устами голови комісії розгляду голокосту, Кардинала Кассіді, запевнено жидівський нарід, що ця „невимовна трагедія" ніколи не може бути забута і що вона залишить вічну чорну пляму на історії Католицької Церкви XX сторіччя. При розгляданні цієї трагедії комісія Ватикану признала також, що в байдужості Церкви до голокосту грала ролю певна нехіть частини католиків до жидівської релігії, яку треба доконче усувати. Цілу заяву, що в останніх днях була вперше опублікована та точно інтерпретована в міжнародній пресі, уважають виявом каяття Католицької Церкви із-за байдужости у відношенні до голокосту та винищення жидів.

Дивним збігом обставин рівночасно із вичерпними заявами комісії розсліду голокосту та ґеноциду Ватиканом, в пресі появилася інша, хоча менше розголошена, інформація про те, що в Еспанії суд розпочав поважний розгляд винищення тисячів еспанських іміґрантів до Арґентини, яких вбито як приклонників лівих поглядів в часі панування військової хунти в Арґентині в роках 1976 до 1983. Згідно із ствердженнями організацій боротьби за людські права, в тих роках мало згинути в Арґентині понад 30,000 осіб, а в тому переважаюча кількість еспанців або осіб еспанського походження. І хоча від того часу проминуло двадцять років, це не зменшує актуальности питання та пошукування за винними серед старшин арґентинської армії, що в тих роках мала панівну руку.

„Винні мусять бути покарані", — кричать у світі борці за правду і людські права, а вже хіба найголосніше кричать жидівські патріоти, що так успішно боронять пам'ять про голокост і про свої так численні жертви.

І всі вони, де б не були, находять прихильність та широкий відгук не лише серед свого народу, але серед світового людства.

Як дивно отже вражає те, що, правду кажучи, про нищення українського народу світ знає досі доволі мало і ставиться до того байдуже. Як мало пишеться і говориться у світовому маштабі про Великий голод в Україні 1932-33 років, в якому померло біля 15 відс. населення, як ще менше знає світ про другий голод років 1941-42, чи про число жертв режиму, що загинули на засланнях, в тюрмах і в несправедливих присудах смерти, виконаних так совєтськими руками, як і польськими та німецькими. Десь тільки тут чи там появиться книжка про ці українські голокости чужою мовою, один документальний фільм, часом стаття у світовій пресі. Не багато розголосу та підтвердження українського ґеноциду дала праця міжнародної комісії для розглядання Великого голоду, забулися нечисленні демонстрації чи круглі сумні річниці, які ми, українці, як завжди, відзначали радше для себе, як для других.

Зате кожна протиукраїнська акція знаходить широкий відгомін в чужих засобах інформації ще таки до сьогодні. Справа 1-ої Дивізії УНА, що боролася в німецьких одностроях, голосний на цілий світ процес проти Івана Дем'янюка, співпраця з німецькими урядовими чинниками в Другій світовій війні досі є предметом критики та неґативної настанови. Навіть коли після довгих років розголосу стверджено невинність І. Дем'янюка та привернено йому права американського громадянина, промовчано це в американській пресі. Якось ми не знаємо як розголосити на ввесь світ злочини, які заподіяно нашому народові, а інші це вміють.

...Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи"разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Микола Світуха

ЯКЕ БУДЕ РІШЕННЯ ЕЛЕКТОРАТУ УКРАЇНИ?

Напередодні виборів нової Верховної Ради політичне визначення населення України зарисовується настільки виразно, що можна вже наперед зробити деякі висновки, враховуючи все ж факт, що дійсні висліди виборів будуть відомі щойно в кінці березня.

Факт загального скептицизму

Насамперед треба ствердити факт наскрізь скептичного ставлення виборців до великої більшости політичних партій і виборчих бльоків, які мали надію подолати чотиривідсотковий бар'єр, передбачений новим законом про вибори. Початкові прогнози про можливість вибрати до парляменту за партійними списками представників щонайменше десяти із понад тридцяти зареєстрованих партій виявилися надто оптимістичними. А це, в першу чергу, означає перспективу ще гострішої поляризації голосів у новому парляменті поміж більш чисельною фракцією комуністів і лівих соціялістів, з одного боку, і фракцією Руху — з другого, за підтримкою чисельно невеликої групи індивідуально обраних в територіяльних округах депутатів правого спрямування.

В дійсності, добрі шанси здобути репрезентацію в парляменті мають лише чотири партії, а саме КПУ (Петра Симоненка), Рух (В'ячеслава Чорновола), Соціял-Демократична Партія України (Василя Онопенка) і Партія Зелених України (Віталія Кононова). Одночасно рівні популярности бльоку соціялістів (О. Мороза) і Селянської Партії. „Громади" (Павла Лазаренка) і Народно-Демократичної Партії (прем'єр-міністра Валерія Пустовойтенка, яка гуртує представників урядового апарату), є настільки близькими, що їхню долю, мабуть, вирішать ті виборці, які до останнього дня залишаться невизначеними. Завдяки виборчому законові кілька переможних партій матиме право поділити поміж собою 250 мандатів у новому парляменті. Саме тому для соціялістів перемога є конечністю для здійснення президентських амбіцій О. Мороза, а для „Громади" перемога потрібна для консолідації виборчої підтримки П. Лазаренка. Поразка кандидатів будь-якої одної або і всіх трьох згаданих партій матиме вирішальний вплив на балянс політичних сил у Верховній Раді України, на вибір нового складу її президії і комісій, а тим більше на шанси кандидатів у президентських виборах в жовтні 1999 року.

Висліди роз'єднання політичного центру

Подруге, як можна було передбачати, роз'єднання партій політичного центру майже певно довело до поразки ряду відомих політичних особистостей, яких імена передували на партійних списках різних партій, а зокрема „Реформи і Порядок" (Віктора Пинзеника), бльоку ДемПУ (Володимира Яворівського) і Партії Економічного Відродження, бльоку „Вперед, Україно" в складі Християнсько-Демократичної Партії (Віктора Мусіяки і Сергія Головатого) та кількох інших. Шанси коаліції Яворівського помітно послабли завдяки залученню у партійний список колишнього прем'єра-міністра Юхима Звягільського, якого виїзд з України до Ізраїля був пов'язаний із закидами про зловживання державним майном. Поразка кандидатів згаданих центристських партій буде незаступимою втратою для прихильників прискорення економічних реформ — факт, який на дальшу мету гальмуватиме включення України до західних економічно-торговельних структур. Хоч ще невідомо, чи декому із таких політичних лідерів вдастся перемогти в поодиноких територіяльних округах, для великої більшости неуспіх їхніх партій означатиме практичний кінець їх політичної кар'єри.

Потретє, права коаліція „Національний Фронт", яка об'єднує КУН (Слави Стецько), УРП (Богдана Ярошинського) і УКРП (Степана Хмари) не зуміла значно поширити свої впливи поза західній реґіон в обличчі гострої політичної конкуренції кандидатів Руху і різних партій центристського спрямування. Напевно не поміг справі відхід від УРП Михайла Гориня і Миколи Поровського і створення конкуренційної Республіканcько-Християнської Партії. Тим більше неможливо виправдати рішення УРП висунути кандидатуру Б. Ярошинського в тій самій виборчій окрузі, де від Руху кандидує Вячеслав Чорновіл. Це саме можна сказати і про незначні виборчі шанси кандидатів Української Національної Асамблеї (УНА). Скільки буде втрачених виборчих округ, де голоси будуть розбиті завдяки впертості і амбіціям деяких політиків, стане відомо, коли всі голоси будуть почислені. Але вже тепер видно, що партійні лідери повторюють ті ж самі тактичні помилки, які і у виборах 1994 року стали причиною поразки цілого ряду провідних кандидатів.

Почетверте, несподіваний зріст популярности Партії Зелених треба скоріше завдячувати небажанню частини електорату підтримати ані теперішню урядову еліту, репрезентовану „партією влади", ані жодну із крайніх партій лівого крила. Завдяки попертю бізнесових структур, в інтересі яких є запевнити собі голос, а то й безпосередню репрезентацію у Верховній Раді, партія зуміла розгорнути широку виборчу кампанію у всіх реґіонах України. Заснована ще у вересні 1990 року Партія Зелених була створена на основі громадської асоціяції „Зелений світ", яка наголошувала екологічні проблеми України. На жаль, авторитет асоціяції впав завдяки розколу серед її керівництва та існуванню двох громадських організацій, які претендують на назву „Зелений Світ".

Провідники партії „Зелених" підтримують ідеологічні позиції національно-демократичного табору, при чому два роки тому навіть узгіднили спільну плятформу з Християнсько-Демократичною Партією України (Віталія Журавського). Можна сподіватися, що при вирішенні принципових питань на форумі Верховної Ради депутати цієї партії керуватимуться пріоритетами добробуту української держави і виявлятимуть солідарність із позиціями Руху.

Фінансові бази виборів

Немає сумніву що, як ніколи дотепер, значний вплив на вислід виборів матиме співучасть українських банкирів і підприємців у фінансуванні партійних реклям і запевненню їхнім кандидатам доступу до засобів масової інформації. Типовим прикладом може бути намагання „Громади" монополізувати для себе підтримку деяких часописів і телевізійних станцій, як також нефортунні спроби представників влади перешкодити появі опозиційних часописів. Таким чином, до якоїсь міри невтралізуються впливи чималої кількости структур колишньої соціяльно-економічної системи, яку донедавна використовували місцеві директори підприємств і голови колгоспів, щоб запевнити відносну перевагу лівим партіям. Одночасно існують обґрунтовані побоювання про те, що недоліки теперішнього закону уможливлюють різним закордонним аґенціям або комерційним структурам кинути свої фінансові ресурси для вирішення вислiду виборів в Україні.

Все ж переведення виборів за змішаною системою дасть, нарешті, можливість оформити парлямент на основі правдивих політичних фракцій і примусити депутатів, вибраних за мажоритарним принципом, скинути маску „безпартійности" і задеклярувати свою підтримку такій чи іншій партійній програмі. Як показує досвід багатьох держав, партійні системи підвищують ефективність праці парляменту і запевнюють політичну відповідальність за прийняті рішення, а саме цього принципу дотепер бракувало у Верховній Раді України.

Євген Іванків

А де ж Патріярх Йосиф?

Недавно появилися в нашій церковній пресі „Постанови Синоду Єпископів Української Греко-Католицької Церкви 1997 Року". З них довідуємось також, що на цьому Синоді виготовлено тимчасовий список мучеників УГКЦ для беатифікації і канонізації. Є між ними єпископи і священики. Ось і їхні імена та прізвища:

Григорій Хомишин, Павло Гойдич, Йосафат Коциловський, Никита Будка, Григорій Лакота, Іван Лятишевський, Николай Чарнецький, Василь Величковський, Олександер Хира, Екзарх Леонід Фьодоров, о. Прелат Петро Вергун, о. Климентій Шептицький, о. Методій Терчка, ЧНІ, о. Еміліян Ковч, о. Андрій Іщак, о. Олекса Зарицький, о. Володимир Гриник, о. Микола Конрад.

Це тимчасовий список мучеників УГКЦеркви XX століття. Уважно перечитуємо цей список один раз, другий, може навіть і третій, і з неабияким здивуванням стверджуємо, що між тими кандидатами до святости немає найповажнішого, найбільш заслуженого серед них, Патріярха Йосифа Сліпого. Невже ж він знову став Великим Неприсутнім? Як це можливо, що його пропущено чи „забуто", коли подано всіх інших єпископів Галицької Митрополії?

Дехто може завважити, що між тими кандидатами є тільки мученики, тобто такі, що згинули мученичою смертю за віру, а Патріярх Йосиф був тільки ісповідником. Але між єпископами, поданими на цьому списку, є також і ті, що померли вже після свого звільнення, а Владика Василь Величковський, як відомо, помер у Канаді, вже цілковито на волі. Чому ж тоді таке дискримінаційне відношення до цього Світоча нашої Церкви, гідного наслідника Митрополита Андрея?

Ці два мужі — це найбільші духовні велетні нашої УГКЦеркви XX століття. Справа одного із них, Митрополита Андрея, безнадійно застрягла десь у Ватикані і треба дуже сумніватися, чи його колись проголосять святим, а Патріярха Йосифа цілковито зіґноровано. Невже ж він негідний бути між тими 18-ма вибранцями? Хтось може сказати, що цей список є тільки тимчасовий і ще може бути доповнений. Але чи годиться доповняти цей список (якщо таке станеться!) цією особою, що повинна там бути на першому місці, а не на останньому? Цікаво нам знати, якими принципами керувалися учасники цього Синоду у виборі кандидатів для канонізації? Чи старалися пізнати Божу волю, кого Бог собі вибрав і вже в небі прославив, чи, може, людський авторитет був для них рішаючим чинником?

Дещо дивно також, що між тими кандидатами є о. Леонід Фьодоров, який опікувався російською католицькою громадою і не був властиво членом УГКЦеркви. Виглядає, що це зроблено під впливом ватиканської „остполітики" і ватиканcько-московського „екуменізму". Але це може також дуже пошкодити нашій Церкві.

Для Москви це може бути наглядним доказом, що УГКЦерква бажає займатися навертанням православних росіян на католицтво і створювати міжконфесійні конфлікти. Це є прозелітизм, який сьогодні відкидається.

Виглядає, отже, що наш Синод залишається далі знаряддям чужої церковної політики і не діє для добра нашої Помісної Церкви, тільки дає себе використовувати для чужих інтересів.

Чужі церковні авторитети маніпулюють нами на всі сторони, роблять, що тільки захочуть, а ми на все те дозволяємо, на все чомусь годимося. Чому?

Бронислава Скорупська

Роля української жінки в УПА

III

А ось що пише отаман Бульба-Боровець у своїй книзі „Армія без держави" про Харитю Кононенко: „Ще у червні 1943 року представники німецької армії, за посередництвом колишньої директорки Українського Червоного Хреста в Києві д-ра Хариті Кононенко, пропонували нам нав'язати нові переговори. Відступаючи на Захід, німецька армія часто не мала змоги вивозити великих запасів воєнного матеріялу. Німецька армія не ставила нам жодних вимог, а лише хотіла передати цей матеріял в антисовєтські руки, щоб його не нищити чи лишити для москалів. Д-р Х. Кононенко приїхала до нашого штабу. Все було домовлено, але про це якось довідалось ґестапо. Х. Кононенко була негайно арештована і розстріляна в Рівному. Таким чином до цього нового контакту не дійшло. Її розстріляли не за саму спробу нав'язати контакт між німецькою та нашою армією. Їй було доказано, що вона, маючи різні матеріяли, особливо медикаменти, велику їх частину передавала українським партизанам. І це була правда. Харитю Кононенко тяжко зарахувати до жінок. Це був з крови і кости хоробрий, самовідданий фронтовий патріот-вояк. Ризикуючи своїм життям в запіллі ворога, вона врятувала життя сотням наших вояків на партизанському фронті постійним постачанням великої кількости медикаментів та санітарних матеріялів. Це була патріотка народоправної, вільної України, заслужена діячка УНР. Перебуваючи в постійному контакті з нашим начальником штабу, отаманом Зубатим-Щербанюком та сотн. Раєвським, Харитя Кононенко, крім того, виконувала багато інших таємних завдань нашого штабу. Українська жінка нога-в-ногу крокує всюди в перших лавах найвідважніших і найхоробріших борців за волю нашої батьківщини. Таких героїнь, як Харитя Кононенко, в нас були сотні та тисячі. Д-р Харитя Кононенко — це їх уособлення та живий приклад українським дівчатам та хлопцям в майбутніх звитяжних боях християнської України з темними силами совєтського тоталітаризму".

Ніяк не можу оминути розповіді про героїню-мученицю Олю Горошко. Ця віддана дочка України була в УПА розвідницею. Курінний УПА Максим Скорупський (Макс) вислав її із завданням у прифронтову лінію, але назад Оля не повернулася. Боявся, що сталося найгірше. Минали роки. Курінний Макс жив у вільному світі: він часто згадував Олю, журився за неї.

У 1960-их роках з ним сконтактувалася особа з Німеччини і подала слідуючі інформації про Олю: виконуючи завдання, вона опинилася по другій стороні фронту. Пізніше довідалася, що її відділ перестав існувати. Через якийсь час вона знову пішла у підпілля, орґанізувала там групу і стала її командиром.

Була Оля одружена із командиром УПА. Мали однорічного сина. Чоловік Олі загинув. Дитину забрала родина чоловіка. Олю зрадили, і НКВД її заарештувало. На допитах її дуже катували, щоб призналася, де дитина. Оля не зрадила ні сина, ні добрих родичів, які ним опікувалися. Засудили її на 25 років каторги, звільнення прийшло трохи раніше. Та обставини були такі, що вона мусіла далі жити в Сибіру. Тепер Оля живе на своїй Волині. Її син помер.

Будучи в Україні в 1996 році, я відвідала Олю у Вишнівцях на Волині. Вже старенька, з втраченим здоров'ям, тулиться наша героїня по чужих кутках, бо свого нема. В той час, коли я була в неї, її місячна пенсія становила 3 ам. доляри.

Між іншим, ЗУАДК із Філядельфії передав мною щедрий подарунок для Олі. Наша зустріч з Олею була дуже емоційна: я зустріла жінку-героїню, посестру мого чоловіка, а вона — дружину свого улюбленого командира.

Та одним з найбільш трагічних було життя Катрусі Зарицької — „Леґенди", як її звали друзі у тюрмі. Подаю за статтею Меланії Волинець-Білинської, надрукованою у „Поклику сумління" 1995 року, ч. 26.

Будучи ще в гімназії, Катруся очолювала конспіративну групу „Юнацтво". У 1932 році успішно закінчила гімназію і поступила до Львівської Політехніки. Там вона ще активніше працювала у підпіллі. У 1935 році поляки заарештували її у зв'язку з атентатом на міністра Пєрацького, і засудили до 8 років тюрми, але 1939 року, як почалася війна, тюрма залишилася без оборони і Катруся вийшла на волю.

Одружилася вона із своїм однодумцем Михайлом Сорокою.

1940 року Катруся знову в тюрмі, цим разом — совєтській. Там вона народжує сина. Немовлятко росте коло неї 8 місяців. Нарешті її ув'язнювачі виявили „гуманність" і дозволили матері Катрусі забрати дитину на виховання.

Під час бомбардування німцями 1941 року бомба впала на тюрму і Катрусі вдалося втекти з руїн тюрми.

Катруся Зарицька йде в підпілля боротися вже з третім окупантом — німецьким. Там вона очолює Український Червоний Хрест. Україну знову окупували більшовики, Катруся продовжує активну підпільну боротьбу. У 1947 році її знову арештують і засуджують на 25 років ув'язнення. 1971 року її звільнили, але мешкати у Львові, коло старенької матері, сина й онуків — не дозволили. Мусіла поселитися у Волочиську, Хмельницької області. І після відбуття кари, вона ще мала „бесіди" з НКВД.

У 1986 році, рік після ніби вдалої операції на жовчеве каміння, в неї почалися сильні болі, а обезболювачів їй не давали. 29-го серпня того ж року Катруся померла. Не стало Катрусі — залишилася леґенда...

Свій патріотизм і геройство українська жінка проявляла у різних ситуаціях і на різних рівнях.

Велике село Антонівці на Кременеччині відоме своєю участю в УПА та різного роду підтримкою для неї. За те його у 1952 році спалили, а селян повивозили в Сибір та східні області України.

Наша героїня — Гапка Романюк, мати двох синів. Старший був в УПА. Його вистежили совєтські партизани Ковпака і закатували. Понівечене тіло кинули у віз і привезли в село. Зупинилися коло хати Гапки, прикликали її і, показуючи на мертве тіло сина Петра, запитали, чи вона часом не знає, хто він? Глянула на мертве тіло, потім на меншого сина, десятилітнього Льоню, і відповіла: „Я його не знаю". Думала, врятує хоч Льоню.

Як прийшли совєти і зорганізували свою адміністрацію, то згадали і Гапку, і Льоню. До села приїхав представник із району, разом з головою сільради викликали Льоню і допитувати, чи він носив до лісу їжу упістам. Хоч Льоня їжу носив безліч разів, їм не признавався. Голова сільради бив Льоню макогоном по голові, поки дитина втрачала притомність, тоді поливав його водою і далі бив, аж представник не витримав і сказав: „Да ти же єво убйош". Льоню, матір і батька вивезли на далеку північ. Гапка, коли жили в Сибіру, просила сина: „А ти женися з україночкою". Україночки не знайшов і лишився самітнім. Не судилося батькам Льоні дочекатися незалежної України — обоє повмирали і поховані у мерзлій землі Сибіру, а Льоня цього року повернувся на Кременеччину.

Між іншим, Гапка — це рідна сестра мого чоловіка.

У березневому числі „Українки в світі" появився дуже цінний спогад Омеляни Войцехович-Рафальської під назвою „Нас було десять тисяч у Кенґірі".

Авторка присвячує цей спогад пам'яті тих, що загинули в тому таборі під час повстання у травні 1953 року. Описує вона жорстокий режим, непосильну працю, голод. Була в тому таборі і чоловіча зона. Помимо суворого режиму, в'язні знаходили способи передавати одні одним інформації. Було їм відомо і про повстання у Норильську.

Одного разу до табору привезли групу арештантів, так званих „битовиків", цебто неполітичних, кримінальних злочинців. Як тільки вони довідалися, що у

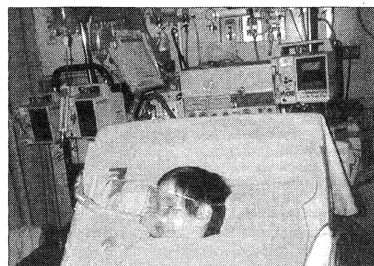
(Закінчення на стор. 4)

Організація „Український Дар Життя"рятує дітей

Організація „Український Дар Життя" повідомляє, що десятьом дітям з України успішно зроблено операції медичним персоналом лікарні Монтефіоре в Ню Йорку.

Десята дитина повернулася додому в неділю, 15-го березня.

Чотирічний Юрій Нестор приїхав до Америки 15-го лютого зі своїм батьком, вдома залишився трирічний братчик з бабусею. Юрія батько, який також називається Юрій, із своєю дружиною вложили багато зусиль для того, щоб дістати високу освіту. Коли народився Юрій, зроблено медичне обслідування дитині і знайдено вроджену ваду серця. Дитина мусіла бути під постійним наглядом. Єдина надія на врятування сина — дуже коштовна операція. Коли Юрчикові був рочок, народжується ще одна дитина, але при породі померла мати і батько залишає працю для того, щоб опікуватись своїми маленькими дітьми. Юрій приймає свою долю, яка призначена йому Богом.

Юрчик день після операції.

Надія на коштовну операцію його сина пропала, бо за ту мізерну допомогу, що дала йому держава, було важко прожити.

Юрій сказав, що „ніколи не міг повірити в те, що мій син буде мати таку можливість. Все сталося дуже скоро, коли я довідався, що ми маємо можливість їхати до Америки на операцію". — Не маючи жодних ощаджень, Юрій мусів продати свою хату, щоб оплатити оформлення паперів і всі інші видатки. „Немає ціни життя і здоров'я моєї дитини", — сказав Юрій.

Організація „Український Дар Життя" з червня 1996 року співпрацює з лікарями в Україні, які допомагають знаходити дітей, яким дійсно необхідні операції на серце. За один рік ми оплатили квитки п'ятнадцятьом дітям і родичам. Ми співпрацюємо з відомою організацією, Міжнародним Ротарі клюбом, яка допомагає зорганізувати операції і тимчасове проживання і харчування в Ню Йорку і в Ню Джерзі. Додатково ми збираємо датки для перекладу наукового підручника і поширення нашої програми в Чикаґо. Зібрані пожертви тільки для потреб пацієнтів, адміністрація і підтримкова група працюють добровільно.

П'ятирічний Павло Сорока лежить в лікарні і очікує операції головної артерії серця.

Касир організації Катерина Кузьма повідомляє, що зменшування датків неґативно вплине на майбутню працю організації. „Український Дар Життя" продовжує працю з надією, що люди внесуть свою підтримку в дарування життя дітям. Важко було уявити, що за такий короткий час можна зберегти життя багатьом українським дітям.

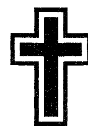
Ми не можемо відступати від ідеї врятування наших дітей. Четверо дітей приїдуть у травні, а розглядається хвороби ще вісьмох дітей. „Український Дар Життя" чекає на вашу фінансову підтримку. „Майте серце — врятуйте серце!"

Датки (звільнені від податків) просимо надсилати до: „Ukrainian Gift of Life", Suite 333, 233 Rock Road, Glen Rock, N.J. 07451.

Юрчик три дні після операції.

У списку друзів **ЯРОСЛАВА СИСИНА** у першу річницю його смерти пропущено ім'я БОГДАНА КУЗИШИНА. За недогляд вибачаємось.

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок 16-го березня 1998 р. по довгій і тяжкій недузі відійшла у вічність на 48-му році життя наша найдорожча ДОНЯ, МАМА, ЖІНКА, СЕСТРА і ТЕТА

бл. п.

БОГДАННА МАРІЯ НАТИНА

ПАРАСТАС відправиться в четвер, 19-го березня о год. 7:30 веч., а ПАНАХИДА в п'ятницю, 20-го березня о год. 7:30 веч. 1998 р. в похоронному заведенні Peter Jarema, 129 East 7th St. New York, N.Y.

ПОХОРОН в суботу, 21-го березня о год. 9:00 ранку із церкви св. Юра, а опісля на цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку залишилися:

мама — АННА НАТИНА
донька — АДРІЯНА ЕТКІНСОН
муж — ГОВАРД ЕТКІНСОН
сестри — ЯРОСЛАВА МУЛИК з мужем ЯРОСЛАВОМ
— ЛЮБА КАСІЯН з мужем ВОЛОДИМИРОМ
брат — ВОЛОДИМИР НАТИНА
племінники — ІГОР МУЛИК з дружиною ЛІСОЮ та синами
— МАРТА і ОКСАНА МУЛИК
— СТЕФАН та ЛЯРИСА КАСІЯН
ближча і дальша родина в ЗСА, Канаді та Україні.

Замість квітів родина просить складати пожертви на
СТУДІЙНИЙ ФОНД АДРІЯНИ ЕТКІНСОН
в кредитівці Самопоміч в Ню Йорку ч. конта 24264-000,
або на
БУДІВНИЧИЙ ФОНД УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ ВІДДІЛ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

ділиться з усією українською громадою жалібною вісткою, що 2-го березня 1998 р. на 90-му році життя відійшов у вічність довголітній член нашого товариства і колишній член управи Відділу

бл. п.

інж.

ЯРОСЛАВ ЦЮК

Складаємо найщиріші співчуття його дружині та всій ближчій та дальшій його рідні.

Вічна йому пам'ять!

З великим болем і смутком повідомляємо, що 3-го березня 1998 р. відійшла у вічність в Проспект, Ілл. наша дорога ДРУЖИНА, МАМА і БАБЦЯ

бл. п.

АННА ЗАХАРЧУК

Залишила у смутку:
мужа — СТЕПАНА
сина — ПЕТРА з дружиною ДЖЕКІ і три внучки: РАХИЛЮ, ЕЛИСАВЕТУ і АННУ
дочку — НАТАЛКУ з мужем ДАНИЛОМ ОЛЕН і двоє внуків: САНДРУ і ДАНИЛА
та ближчу і дальшу родину в ЗСА й Україні.

Вічна їй пам'ять!
Нехай американська земля буде їй пухкою!

Ділимося сумною вісткою, що 17-го березня 1998 р. відійшов у вічність на 86-му році трудолюбивого життя в Асторії мій дорогий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ і ВУЙКО

бл. п.

АНТОН ДЯК

Нар. 23-го грудня 1911 р. в селі Плотиці, Україна

ПАНАХИДА — 18-го і 19-го березня 1998 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Thomas Quinn & Son, 32-20 Broadway, Astoria, N.Y.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в п'ятницю, 20-го березня 1998 р. о год. 9:30 ранку в церкві Чесного Хреста в Асторії, а опісля на український католицький цвинтар св. Духа в Гемптонбургу, Н.И.

У глибокому смутку:
дружина — АНАСТАЗІЯ
дочка — СЛАВА з чоловіком
внучки з чоловіками
три правнуки та
родина в Україні.

Вічна йому пам'ять!

У глибокому смутку повідомляємо знайомих і друзів, що 2-го лютого 1998 р. з волі Всевишнього відійшов у вічність наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п.

ПЕТРО А. ПОТАПЕНКО

Народився 25-го жовтня 1914 р. на Житомирщині. Вчився в Консерваторії Музики ім. П. Чайковського в Києві. В 1941 р. вступає в члени Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, а від 1959 до 1964 років був диригентом і мистецьким керівником, в тому часі видано плиту „Слово Тараса". В 1956 р. став диригентом і мистецьким керівником, ним створеної Капелі Бандуристок при осередку Спілки Української Молоді ім. П. Орлика в Дітройті, Миш., ЗСА. Капеля Бандуристок випустила п'ять платівок: „Мій рідний краю", „Нагадай бандуро співами", „В 20-ліття капелі бандуристок", „Українські колядки", „25-ті роковини капелі бандуристок". В 1994 р. за підтримкою Українського Культурного Центру, Воррен Миш. і Всеукраїнської Музичної Спілки у Києві, Україна, видано збірку кобзарської творчости покійного під назвою „Під срібний дзвін бандур" в Україні.

ПАНАХИДУ і ПОХОРОНИ відправлено 4-го і 5-го лютого 1998 р. Владикою Олександром Биковцем з участю духовенства в Українській Автокефальній Православній Церкві, Київського Патріярхату, св. Андрія Первозванного в Дітройті, Миш., ЗСА.

Тлінні останки спочивають на цвинтарі Вудлон в Дітройті, Миш., ЗСА.

У глибокому смутку:
дружина — КАТЕРИНА
дочка — ВІРА ПОТАПЕНКО ФЕРЕЛ З ЧОЛОВІКОМ ТОМОМ
сини — БОРИС з дружиною ЛАРИСОЮ ФІҐОЛЬ
— ВІКТОР з дружиною ЛІСОЮ
внуки — ВІКТОРІЯ
— ТОМАС
— МИКОЛА
ближча і дальша родина в Україні.

Родина дуже дякує громаді, що так численно вшанували пам'ять покійного Петра Потапенка.

Роля української...

(Закінчення зі стор. 2)

таборі є жіноча зона — кинулися пробивати мури, щоб добратися до них. Наші політичні звернулися до начальства, щоб не допустило до ґвалтування жінок, а коли начальство не вжило ніяких заходів — 18-го травня вибухло повстання.

Тоді політичні і „битовики" пішли разом проти вартових, а жінки приєдналися до них також. Всі в'язні об'єдналися, дехто зустрів своїх знайомих, а авторка зустріла свого батька.

Понад місяць адміністрація була безпорадна. На поміч їй прийшло військо, танки. Коли на в'язнів скерували танки, жінки виступили наперед і загородили їм дорогу, обороняючи в той спосіб чоловіків. Це вони робили перед тим, коли на чоловіків скеровували струмені води з піском, який дуже боляче врізався у тіло — їм це вдавалося. Та цим разом танки їхали просто на жінок і розчавлювали їхні тіла. Багато жінок було розчавлено танками, застрілено та поранено.

Як звичайно, тим, що танками душили людей і стріляли, все обійшлося безкарно, зате вони шукали винних з-поміж в'язнів — деяких з них карали на місці, а декого вивозили і їхня дальша доля невідома.

Тепер, в час незалежної України, починає появлятися все більше публікацій про боротьбу УПА та ролю у ній жінки в 1940-1950-их роках. У 1995 році „Літопис УПА" видав цікаву книжку спогадів „Тисяча доріг" авторства Марії Савчин — „Марічки". Від 1942 року до 1954 вона перебувала у серці нашої підпільної боротьби. Найкращі роки свого життя вона посвятила боротьбі за волю України.

Мені довелося дістати копії деяких статтей „Літопису Нескореної України" з 1993 року, що видається у Львові. В ньому дотепер появилося багато спогадів учасниць УПА і взагалі підпілля. Вони описують, коли і як воювали, коли були заарештовані, про умови в тюрмах та в таборах праці, взаємини поміж собою та адміністрацією. Впадає у вічі, що більшість авторів цих статтей, коли їх арештували, були віком зовсім юні, від 18 до 20 років.

Сьогоднішний Уряд України не хоче зрозуміти, що УПА боролася за Україну, вільну від комуністів і від фашистів. Це документ, що наш народ не був пасивним супроти своїх поневолювачів. Будучи свідомими, що сили нерівні, що нам ніхто не допоможе ззовні, вояки УПА зброї не склали ні під час війни, ні ще довго після її закінчення.

Для України вони віддали все: свободу, життєві вигоди, можливу кар'єру, здоров'я, а багато хто і життя. У цю боротьбу наша жінка дала дуже вагомий вклад і вона стала смолоскипом для прийдешніх поколінь.

Ми, що залишилися живими і ще пам'ятаємо про ті події та людей, маємо святий обов'язок віддати їм шану та сприяти увічненню їхнього геройського чину.

У пам'ять М. Трофим-Тарновецької

Українські Працівники Літератури для Дітей і Молоді чомусь дуже нещасливо відзначають цей свій перший післяювілейний рік. Ще намає року, як відійшла у вічність їх колишня довголітня членка Управи та голова мгр Антоніна Горохович, місяць тому ховали УПЛДМівці свою давнішу голову, письменницю Ольгу Мак,а ось місяць після неї упокоїлася ще одна велика сподвижниця нашої виховної справи — бл. п. Марта Трофим-Тарновецька. Відійшла після важкої і складної недуги, з якою боролася вже роками. І знов станула горстка співробітників та приятелів над відкритою могилою на оселі „Київ" в Окввіллі, де покійна лягла в могилу біля свого чоловіка Богдана, колишнього вояка Першої Української Дивізії. Тому й буде сповна поглядати повік на стрункі ряди „дивізійних" хрестів з галицьким левом — гербом їх лицарства...

Після похоронів зійшлися в невеликому колі друзі та співробітники покійної, за ініціятивою голови Торонтонської Шкільної Ради, Люби Зараски, у пластовій домівці, щоб поділитися спільним горем та споминами про покійну.

З уривків, описів, окремих фрагментів постала у свідомості всіх постать людини, з якою ще попрощалися навіки...

Народилася в Тернополі у часи Визвольних змагань і обрала собі звання вчительки, до якого була особливо здібна своєю відкритою, товариською та веселою вдачею і любов'ю до дітей.

Одружившись із д-ром Богданом Трофим-Тарновецьким, пережила в час війни та після неї всю недолю дружини дивізійника, коли залишилася з маленькою донечкою під большевицькою владою. Її переслідували, навіть арештували, і це справді тільки чудо, що вдалося у 1970-их роках передістатися їй на Словаччину, а опісля в Чехію, до Праги, звідкіля спровадив її до Канади чоловік. Дочка Христина так і залишилася в Празі і навіть не змогла прибути на похорон, через поганий стан здоров'я та пашпортні труднощі.

Знайшовшись у вільному світі, Марта ожила можливістю нової праці та самовияву. Довгі роки навчала у школі святого Йосафата, здобувши потрібний до цього формальний дозвіл на навчання в канадській системі шкіл. З особливим замилуванням навчала молодих українців на чужині народного мистецтва, дозволяючи учням при цій роботі говорити тільки по-українськи, як з гумором зауважила про це одна з присутніх. Вивчила таємниці комп'ютера та цим своїм вмінням у дуже великій мірі прислужилася до ведення адміністрації Шкільної Ради українських шкіл міста Торонто. Про її вчительські здібності прочитала вдова „короля країнських загадок", теж покійного вже Богдана Федчука, його цікавий та дотепний вірш, який ще виразніше змальовав образ покійної. Його й подаємо тут в уривках.

Марта Трофим-Тарновецька залюбки малювала мистецькі картини і роздавала їх знайомим як дарунки, бо „до грошей змислу вона не мала", а любила лиш спомагати ними потребуючих.

Писала теж вірші — теплі й людяні, і деякі з них з'явилися навіть на сторінках престижевої київської „Літературної України".

До кожної праці підходила з охотою та ентузіязмом і старалася бути оригінальною та творчою. Так сприймала особливо своє вчительсе післанництво, творчо опрацьовуючи потрібні для навчання українознавства матеріяли та практичні методичні вказівки. Працювала, як вже згадано, в Шкільній Раді КУК місто Торонто і в Шкільній Комісії при Провінційній Раді КУК на провінцію Онтаріо, була членом редакційної колегії освітянського журналу „Рідношкільник", клюбу старших „Обнова", всюди була дуже помічною та своєю лагідною усмішкою творила атмосферу довір'я й щирої охоти до діла.

Остання її недокінчена праця — це літературне опрацювання творчої спадщини покійного Богдана Федчука. На жаль, це діло жде вже інших рук...

А нелукавою подякою їй цього ж товариша по званні й замилуваннях — Богдана Федчука — закінчуємо цю згадку, яка хай зостається доброю й щирою у серцях усіх, хто її знав, а зокрема вдячних учнів.

Ось якою є пані
Тарновецька.
Пані Тарновецька:
Ніжна і шляхетна вдача,
Відвага — стрілецька.

Учителька з крови
й кости,
Підхід методичний,
Надзвичайно вироблений,
Вмілий і практичний.

Використати вміє
Все те, що з'явилось,
Для помочі учителям.
Іншим те й не снилось...

Я самий був заскочений,
Бо не сподівався,
Щоб час загадок-розваг
так
Ідеально вдався.

Це одні з найкращих
годин
У житті моєму,
Що так вміло розв'язали
Загадок дилему.

Учні вміло і розсудно
Відповідь давали
І велику радість-втіху,
Відгадавши, мали.

Це завдяки Учительці,
Справді зразковової
Уміности і здібности,
Вдачі золотої...

Л. Храплива-Щур

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Українські спортовці, включайтеся в рідне середовище!

Як відомо, на теренах стейтів Ню Джерзі, Ню Йорку і Пенсильванії є діяльні, заслужені для українського організованого спорту наші спортові товариства, клюби й осередки в Нюарку, Ню Йорку, Йонкерсі та Філядельфії. Продовж багатьох десятків років вони гідно репрезентували український спорт в американському довкіллі, доказом чого є записи на сторінках історії нашого спорту, як теж численні трофеї й грамоти у власних Домах. Приємно, що наші спортові осередки, не зважаючи на труднощі, продовжують свою діяльність досі. Одначе не є таємницею, що усі вони без вийнятку на рівні з іншими ділянками організованого українського життя, відчувають браки як в адміністраційній, так суто спортовій ділянках.

Основною причиною цього лиха є розпорошення українського громадянства. Тисячі українців не зовсім обдумано покидають солідно загосподарені громади, шукають щастя в далеких околицях, часто його не знаходять, але своїм від'їздом значно ослаблють твердині українського буття. Адже внаслідок цього слабнуть українські церкви, школи, організації і в нашому випадку спортові осередки. Діється цей процес саме в часі, коли міцніють інші етнічні групи — португальці, бразилійці, чілійці, колюмбійці, поляки. В основному звертаємо увагу на їх спортові осередки, але цей їх зріст в основному проходить завдяки значному припливові нових емігрантів, які рівночасно підсилюють патріотизм вже тут народжених нащадків попередніх хвиль еміґрантів. Ось під цим оглядом вони різко відрізняються від нашої дійсности, які довгими роками чекали на підсилення з рідного краю, врешті дочекалися побачити новоприбулих, але покищо не в рядах наших організацій чи в спортових осередках.

Якщо йдеться про спортову молодь, спортових функціонерів, то бачимо між новоприбулими таких, але досі вони радше знайшлися в спортових осередках, дружинах інших етнічних груп. Важко зрозуміти цю ментальність наших братів і сестер, це, мабуть, наслідки багатовікового поневолення, глибоке вщеплення нашими ворогами почуття меншевартости. Це досить прикре явище, одначе, нашим спортовим організаціям треба дітти і притягнути їх в наші ряди.

Недавно УСВТ „Ч. Січ" розпочала експериментальний діялог з новоприбулими, про що ми вже інформували на сторінці „Спортових Вістей" „Свободи". Це правильний крок, і його повинні зробити усі наші спортові осередки й суспільно-громадські організації. Якщо притягнемо навіть найскромнішу кількість новоприбулих у свої ряди, це буде успіх. Вже найвищий час, щоб новоприбулі спортовці, як і колишні спортові функціонери, відважилися ввійти до існуючих українських дружин і взагалі до активностей в наших спортових осередках. Тому, ще заки будуть зроблені чергові заходи до інформаційних зустрічей, щиросердечно запрошуються діячі спорту голоситися особисто чи листовно на адреси: В Ню Джерзі до УСВТ „Чорноморська Січ", адреса: Chornomorska Sitch, 680 Sanford Ave., Newark, N.J. 07106; в Ню Йорку Український Спортовий Клюб, адреса: Ukrainian Sport Club, 122 Second Ave., New York, N.Y. 10003; в Йонкерсі СК „Крилаті", адреса: SC „Krylati", 340 Summerville Pl., Yonkers, N.Y 10703; в Пенсильванії УСО „Тризуб", адреса: Ukrainian-Amer. Sport Club „Tryzub", P. O. Box 346, Lower State County Line Rd., Horsham, PA. 19044.

О. Твардовський